

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Czajkowski (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Marek Dobrowolski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta K. P.

na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr (...)/2020 z dnia 30 marca 2020 r.

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 9 kwietnia 2020 r.,

odrzuca skargę

UZASADNIENIE

Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW) w dniu 30 marca 2020 r. podjęła uchwałę nr (...)/2020 w sprawie odmowy rejestracji kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej K. P. w wyborach zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r., z powodu niedołączenia do zgłoszenia wykazu co najmniej 100.000 obywateli popierających zgłoszenie kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu wskazano, że Z. K. - pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej K. P. (dalej: Pełnomocnik) nie dołączył wymaganego wykazu zawierającego co najmniej 100.000 podpisów obywateli popierających zgłoszenie Kandydata.

W dniu 2 kwietnia 2020 r. Z. K. nadał w polskiej placówce pocztowej publicznego operatora pismo, które wpłynęło do Sądu Najwyższego w dniu 7 kwietnia 2020 r. Pismo zawierało skargę na powyższą uchwałę PKW wraz z prośbą

o jej cofnięcie. W uzasadnieniu skargi Pełnomocnik wskazał, że z uwagi na wprowadzenie ograniczeń w związku z walką z epidemią wywołaną wirusem Covid-19 nie było możliwości zebrania wymaganych podpisów poparcia pod kandydaturą K. P.

W dniu 8 kwietnia 2020 r. PKW złożyła odpowiedź na skargę. W uzasadnieniu podkreślono, że została ona wniesiona do Sądu Najwyższego po upływie ustawowego terminu, a ponadto w związku z niedołączeniem wymaganej liczby podpisów obywateli posiadających prawo wybierania do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, zgłoszenie Kandydata nie spełniło wymogu z art. 127 § 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 296, art. 303 § 1 pkt 3 i art. 304 § 2 pkt 3 kodeksu wyborczego. W konkluzji PKW wniosła o odrzucenie albo oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlega odrzuceniu jako wniesiona po terminie, a więc merytoryczne odniesienie się do podniesionych w niej okoliczności, jak i okoliczności wskazanych w odpowiedzi na nią, jest bezprzedmiotowe.

Zgodnie z art. 304 § 6 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. 2019, poz. 684, z późn. zm. – dalej: k.wyb.) Pełnomocnikowi wyborczemu służy prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie rejestracji kandydata. Skargę wnosi się w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia o odmowie rejestracji kandydata. Postanowienie PKW, w formie uchwały stanowiącej przedmiot niniejszej skargi, zostało podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej PKW w dniu 30 marca 2020 r. o godz. 20⁰⁹. Oznacza to, że skuteczne wniesienie skargi do Sądu Najwyższego mogło nastąpić do dnia 1 kwietnia 2020 r. do godz. 16⁰⁰ włącznie. Z daty stempla pocztowego wynika natomiast, że została ona nadana drogą pocztową w dniu 2 kwietnia 2020 r. i wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 7 kwietnia, a więc sześć dni po terminie określonym w art. 304 § 6 k.wyb.

Na podstawie art. 304 § 7 k.wyb. rozpoznanie skargi następuje w postępowaniu nieprocesowym. Odesłanie takie oznacza, że Sąd Najwyższy w

niniejszym postępowaniu stosuje przepisy księgi drugiej, części pierwszej „Postępowanie nieprocesowe” ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1460 z późn. zm. – dalej: k.p.c.), o ile kodeks wyborczy nie przewiduje odmiennych regulacji względem nich. W przypadku ustalenia terminu dotyczącego możliwości wniesienia przedmiotowej skargi na postanowienie PKW przyjmuje się jednak, że należy go liczyć przy uwzględnieniu treści art. 9 k.wyb. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2020 r., I NSW 5/20, także: postanowienie Sądu Najwyższego z 30 marca 2020 r., I NSW 7/20). Z przepisu tego wynika, że termin na dokonanie czynności wniesienia skargi do Sądu Najwyższego zostaje zachowany, gdy przed jego upływem skarga zostanie złożona w tymże sądzie. Przepis ten stanowi zatem wyraźne odrębne rozwiązanie w zakresie sposobu badania dochowania terminów przewidzianych w kodeksie wyborczym względem rozwiązań obowiązujących w postępowaniu cywilnym (np. art. 165 § 2 k.p.c.), w przypadku których równoważne z wniesieniem pisma procesowego do sądu jest nadanie go w placówce pocztowej dowolnego operatora pocztowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 sierpnia 2019 r., III UZP 3/17). Regulacja wynikająca z art. 165 § 2 k.p.c. nie znajdzie zatem zastosowania z uwagi na szczególne unormowanie tej kwestii w kodeksie wyborczym, przy czym należy zauważyć, że Pełnomocnik i tak nadając przesyłkę w dniu 2 kwietnia 2020 r. przekroczył wymagany prawem wyborczym termin.

Ustawodawca w art. 9 k.wyb. wprowadza bowiem generalną zasadę dla całego kodeksu wyborczego, która w sposób autonomiczny wobec pozostałych procedur odwoławczych znanych z innych aktów prawnych, określa sposób liczenia terminów w prawie wyborczym. Zgodnie z art. 304 § 6 k.wyb. początek biegu dwudniowego terminu rozpoczyna się od daty podania uchwały do publicznej wiadomości. Natomiast z art. 9 § 1 k.wyb. wynika, że przez upływ terminu do wniesienia skargi rozumienie się dzień złożenia jej w sądzie. Regułę tę doprecyzowuje art. 9 § 3 k.wyb., który formułuje zasadę, że czynności wyborcze (w tym wniesienie skargi) są dokonywane w godzinach urzędowania sądów albo innych organów wyborczych. Oznacza to, że jeśli bieg dwudniowego terminu rozpoczął się od dnia w którym podano uchwałę do publicznej wiadomości,

to skarga musi zostać wniesiona przez kolejne dwa dni w sądzie i to w godzinach urzędowania. Sąd Najwyższy urzęduje w godzinach od 8 do 16 w dniach od poniedziałku do piątku, a więc w realiach niniejszej sprawy termin ten upłynął w dniu 1 kwietnia 2020 r. o godz. 16⁰⁰.

Należy także podkreślić, że art. 304 k.wyb. nie przewiduje innych możliwości złożenia skargi, w tym nie zawiera zastrzeżenia, że nadanie we wskazanym terminie dokumentu zawierającego treść skargi w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego, tak jak to ustawodawca przewidział w odniesieniu do protestów wyborczych zgodnie z art. 241 § 1 czy art. 321 § 1 k.wyb. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2016 r., III SW 2/16; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2014 r., III SW 3/14; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2020 r., I NSW 14/20).

Unormowanie wynikające z art. 9 § 1 i 3 k.wyb. uzasadnione jest szczególnym trybem postępowania wyborczego, zgodnie z którym upływ biegu terminów określonych czynności wyborczych wyznacza kolejne czynności formalne podejmowane w związku z zarządzaniem wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Krótkie terminy na zaskarżenie rozstrzygnięć PKW oraz na rozpoznanie skarg przez Sąd Najwyższy, a w konsekwencji wymóg wnoszenia tychże skarg bezpośrednio do biura podawczego Sądu Najwyższego w godzinach jego urzędowania mają na celu zapewnienie sprawnego wykonywania przez PKW kolejnych czynności przewidzianych w kodeksie wyborczym. Z tego też powodu, w ocenie Sądu Najwyższego, obowiązek wniesienia skargi bezpośrednio do Sądu Najwyższego jest rozwiązaniem racjonalnym i spełniającym test proporcjonalności ograniczeń praw i wolności wyborczych jako wolności konstytucyjnych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 marca 2020 r., I NSW 7/20).

Sąd Najwyższy nie znalazł także argumentów, które mogłyby przemawiać za odstąpieniem od zastosowania powołanych przepisów kodeksu wyborczego w tych niezwyklej okolicznościach, w jakich przyszło zainteresowanym kandydatom i popierającym ich obywatelom realizować kolejne obowiązki w procesie wyborczym. Tym bardziej, że wszystkie Komitety wyborcze działały na podobnych zasadach i

niemalże w identycznych warunkach, a niektórym z nich udało się skutecznie wnieść skargi w wymaganym przez prawo wyborcze terminie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł o odrzuceniu skargi na podstawie art. 304 § 7 k.wyb. w zw. z art. 516 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c.